ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Навчально-наукового інституту психології та соціальних наук
_____ Яна РАЄВСЬКА
«30» 08 2024 р.

СХВАЛЕНО на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від 29.08.2024 р.
Завідувач кафедри
_____ Яна РАЄВСЬКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»

Галузь знань:	**05 Соціальні та поведінкові науки**
Спеціальність:	**053 Психологія**
Рівень вищої освіти:	**третій (освітньо-науковий) рівень**
Освітня кваліфікація:	**доктор філософії з психології**
Освітньо-наукова програма:	**Психологія**

Київ – МАУП – 2024

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Методика викладання психології та інноваційні технології навчання у вищій школі
Шифр і назва спеціальності	053 Психологія
Освітньо-наукова програма	Психологія (підготовка докторів філософії)
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова (ОК10, цикл професійної (науково-педагогічної) підготовки)
Кількість кредитів і годин	3 кредити ЄКТС / 90 годин. Денна форма: лекції – 24 год; практичні (семінарські) заняття – 12 год; самостійна робота – 54 год. Заочна форма: лекції – 8 год; практичні (семінарські) заняття – 6 год; самостійна робота – 76 год.
Термін вивчення дисципліни	2 курс, IV семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-psihologi/aspirant/silabusi17.html

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація. Комунікація

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Павлюк Марія Михайлівна
Науковий ступінь	Доктор психологічних наук
Вчене звання	Професор
Посада	Професор кафедри психології
Дисципліни, які викладає НПП	Психологічне консультування, Психологічна корекція, Практичні та етичні аспекти психологічного консультування
Напрями наукових досліджень	Автономність соціально дезадаптованих підлітків, метод символдрами у консультуванні та психотерапії, психологія розвитку самостійності майбутнього фахівця, психологія адиктивної поведінки, психосоматика, сімейна системна психотерапія.
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців (ORCID, Google Scholar)	https://li-maup.edu.lviv.ua/%20https:/orcid.org/00000002-0822-8128 https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=iIBHx58AAAAJ https://www.scopus.com/authid/detail.uri?autho/
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-psihologi.html
E-mail	psycholprof@gmail.com
Контактний телефон	+380982752978
Телефон кафедри	+380 (44) 494 47 54

Комунікація зі здобувачами (e-mail, месенджери, консультації, очні зустрічі)	+380982752978 (Viber)

Структура курсу

Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Методика викладання психології та інноваційні технології навчання у вищій школі» належить до обов'язкових освітніх компонентів (ОК10) освітньо-наукової програми «Психологія» підготовки докторів філософії за спеціальністю 053 «Психологія» і вивчається в IV семестрі другого року навчання. Курс забезпечує науково-педагогічну підготовку аспіранта як майбутнього викладача закладу вищої освіти і безпосередньо передує асистентській педагогічній практиці (ОК12). Здобувачі опановують нормативні та концептуальні засади сучасної вищої освіти (Європейський простір вищої освіти, стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості, компетентнісний підхід), проєктування освітнього компонента на засадах конструктивного узгодження (результати навчання – методи – оцінювання), методику проведення лекцій, семінарів і практичних занять з психології, зокрема з методів дослідження й статистики, системи оцінювання та зворотного зв'язку, інноваційні технології (проблемне навчання, кейс-метод, перевернутий клас, симуляційне навчання, навчання через дослідження), цифрові та дистанційні технології, використання штучного інтелекту, психологію вищої школи та травмоінформоване викладання в умовах війни, а також професійний розвиток викладача (рефлексивна практика, менторство, викладацьке портфоліо, дослідження власної викладацької практики). Кожен здобувач розробляє навчально-методичний комплекс фрагмента дисципліни, який апробує в мікровикладанні та під час асистентської практики.

Предмет вивчення навчальної дисципліни: закономірності, принципи, методи, форми й технології викладання психології у закладах вищої освіти та професійний розвиток викладача.

Мета курсу: сформувати у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти науково-педагогічну компетентність, достатню для проєктування, реалізації та оцінювання освітнього процесу з психології у вищій школі із застосуванням інноваційних і цифрових технологій навчання.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити нормативні та концептуальні засади сучасної вищої освіти й забезпечення її якості;
- сформувати вміння формулювати результати навчання та проєктувати освітній компонент на засадах конструктивного узгодження;
- сформувати методичні вміння підготовки та проведення лекцій, семінарських і практичних занять з психології;
- навчити розробляти системи оцінювання, рубрики, тестові завдання та надавати ефективний зворотний зв'язок;
- ознайомити з інноваційними технологіями навчання та сформувати вміння їх застосування у викладанні психології;
- сформувати навички проєктування змішаного та дистанційного навчання, відповідального використання ШІ в освіті;
- розкрити психологічні закономірності навчання дорослих, мотивації студентів і принципи травмоінформованого та інклюзивного викладання;
- сформувати здатність до рефлексивної практики та планування професійного розвитку викладача.

Пререквізити навчальної дисципліни: «Іноземна мова за професійним спрямуванням» (ОК1); «Методологія і методи наукових психологічних досліджень» (ОК4); «Цифрові інструменти та відкрита наука в психологічних дослідженнях» (ОК5); «Сучасні наукові парадигми дослідження особистості» (ОК8); знання з педагогічної та вікової психології в обсязі магістерської підготовки.

Постреквізити навчальної дисципліни: асистентська педагогічна практика (ОК12); вибіркові дисципліни ВК4 («Риторика і публічна презентація результатів наукового дослідження») та ВК6; подальша науково-педагогічна діяльність у закладах вищої освіти.

Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати значущі комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК2. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. СК5. Здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним. СК10. Здатність до рефлексивного управління власною науково-дослідною та науково-педагогічною діяльністю на засадах супервізії, інтервізії й менторства, до побудови індивідуальної траєкторії наукового розвитку та інтеграції у національні й міжнародні дослідницькі мережі.
Програмні результати навчання (РН)	РН2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці. РН8. Визначати свої професійні можливості та завдання підвищення професійної кваліфікації й професійної мобільності. РН9. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій. РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін. РН13. Здійснювати рефлексивний аналіз власної дослідницької та науково-педагогічної практики із застосуванням супервізійних, інтервізійних і менторських моделей, планувати та коригувати індивідуальну траєкторію наукового і професійного розвитку, презентувати результати в межах національних та міжнародних наукових мереж.

Зміст навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Денна форма, год.			Заочна форма, год.		
		Лекції	Практ.	СРС	Лекції	Практ.	СРС
Змістовий модуль 1. Проєктування та методика освітнього процесу з психології							
Тема 1	Сучасна вища освіта: Європейський простір вищої освіти, стандарти забезпечення якості (ESG), компетентнісний підхід, нормативна база. Викладач-дослідник.	3	1	7	1	–	9
Тема 2	Проєктування освітнього компонента: конструктивне узгодження, переглянута таксономія Блума, результати навчання, силабус.	3	1	7	1	–	9
Тема 3	Форми організації навчання психології: лекція, семінар, практичне заняття, лабораторний практикум; активні та інтерактивні методи; викладання методів дослідження та статистики.	3	2	7	1	1	10
Тема 4	Оцінювання результатів навчання: формувальне та підсумкове оцінювання, рубрики, тестові завдання, зворотний зв'язок; доброчесність в оцінюванні.	3	2	7	1	1	10
Модульна контрольна робота 1							
Змістовий модуль 2. Інноваційні та цифрові технології, психологія вищої школи, професійний розвиток викладача							
Тема 5	Інноваційні технології навчання: проблемне навчання, кейс-метод, перевернутий клас, симуляційне навчання, гейміфікація, навчання через дослідження.	3	1	6	1	1	9
Тема 6	Цифрові технології, змішане та дистанційне навчання: системи управління навчанням, дизайн онлайн-курсу, штучний інтелект в освіті; навчання в умовах війни.	3	1	6	1	1	9
Тема 7	Психологія вищої школи: навчання дорослих, мотивація студентів, психологічний клімат, інклюзія, травмоінформоване викладання.	3	2	7	1	1	10

№ теми	Назва теми	Денна форма, год.			Заочна форма, год.		
		Лекції	Практ.	СРС	Лекції	Практ.	СРС
Тема 8	Професійний розвиток викладача: рефлексивна практика, взаємовідвідування, менторство, викладацьке портфоліо, дослідження викладання та навчання (SoTL).	3	2	7	1	1	10
Модульна контрольна робота 2							
Разом:		**24**	**12**	**54**	**8**	**6**	**76**

Форма підсумкового контролю – залік.

Методи навчання: проблемна лекція, лекція-дискусія, лекція з моделюванням педагогічних прийомів; семінар-практикум; мікровикладання з відеозаписом і розбором; кейс-метод; проєктний метод (навчально-методичний комплекс); робота в малих групах; перевернутий клас (частина тем опрацьовується до заняття в системі дистанційного навчання); симуляційні завдання (мікровикладання, модераційна нарада з калібрування оцінювання, складні ситуації в аудиторії, експертиза освітнього компонента); взаємовідвідування та взаємне рецензування; рефлексивний щоденник викладача.

Методи оцінювання: усний контроль (опитування, участь у дискусіях і симуляціях); практичний контроль (мікровикладання, фрагменти занять); письмовий контроль (результати навчання, план заняття, оцінна рубрика, рефлексивний звіт); тестовий контроль (модульні контрольні роботи); захист навчально-методичного комплексу; взаємооцінювання.

Технічне обладнання та / або програмне забезпечення

Для якісного викладання та опанування курсу використовуються: навчальні аудиторії з мультимедійним обладнанням і засобами відеозапису; доступ до мережі Інтернет; офіційний сайт МАУП (http://maup.com.ua) і система дистанційного навчання Академії (Moodle або інша LMS); онлайн-платформи для відеокомунікації; інтерактивні інструменти (онлайн-опитування, дошки для спільної роботи, сервіси створення тестів); інструменти генеративного ШІ, дозволені політикою Академії; нормативні документи з вищої освіти та матеріали НАЗЯВО.

Форми і методи контролю

Контроль успішності здобувачів поділяється на поточний і підсумковий (семестровий). Поточний контроль охоплює роботу на заняттях, участь у симуляційних завданнях, самостійну роботу, модульні контрольні роботи та індивідуальне завдання – навчально-методичний комплекс фрагмента дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час практичних (семінарських) занять і спрямований на перевірку вмінь проєктувати освітній компонент, формулювати результати навчання, планувати й проводити фрагменти занять, розробляти засоби оцінювання, застосовувати інноваційні та цифрові технології. Формами поточного контролю є: усне опитування; виконання практичних завдань; мікровикладання; участь у симуляціях; взаємне рецензування; рефлексивні записи.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, доповідь, дискусія, симуляція); письмовий контроль (аналітичні та практичні завдання, фрагменти індивідуального завдання); тестовий контроль; спостереження; проблемні ситуації; взаємне рецензування.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі заліку. Залік виставляється за результатами накопичення рейтингових балів упродовж семестру без проведення окремого підсумкового заходу за умови виконання всіх обов'язкових видів робіт (включно з участю в симуляціях і захистом індивідуального завдання) та набуття не менше ніж 60 балів зі 100. Здобувачі, які набрали 35–59 балів, складають залік у терміни, визначені нормативними документами Академії, після доопрацювання невиконаних видів робіт.

Система оцінювання та вимоги

Система оцінювання ґрунтується на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації. Оцінювання здійснюється за модульно-рейтинговою системою із застосуванням 100-бальної шкали.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі

Вид навчальної роботи	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Разом
Робота на практичних (семінарських) заняттях і самостійна робота	15	15	30
Участь у симуляційних завданнях	10	10	20
Модульна контрольна робота	10	10	20
Навчально-методичний комплекс фрагмента дисципліни	15	15	30
Разом	**50**	**50**	**100**

Поточний контроль оцінюється в межах до 30 балів; участь у симуляційних завданнях – до 20 балів (до 10 балів за модуль); модульні контрольні роботи – до 20 балів (дві МКР по 10 балів); індивідуальне завдання – до 30 балів (два етапи по 15 балів). Мінімальна сума балів, за якої дисципліна вважається зарахованою, становить 60.

Критерії оцінювання роботи на практичних (семінарських) заняттях. Оцінюються: знання нормативних і концептуальних засад вищої освіти; коректність формулювання результатів навчання та їх узгодженість з методами й оцінюванням; методична якість планів і фрагментів занять; обґрунтованість вибору технологій; урахування психологічних особливостей студентів; якість рефлексії та взаємного рецензування.

Критерії оцінювання участі в симуляційних завданнях (до 10 балів за модуль). Виконання рольових функцій відповідно до сценарію (20 %); фахова коректність і обґрунтованість рішень та висловлювань (40 %); дотримання етичних вимог і конструктивність взаємодії (20 %); якість підсумкового продукту симуляції (20 %).

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи. Модульна контрольна робота виконується у письмовій (тестовій) формі та оцінюється до 10 балів. Оцінювання (частка правильно виконаних завдань): «відмінно» – понад 90 %; «дуже добре» – 82–89 %; «добре» – 75–81 %; «задовільно» – 68–74 %; «достатньо» – 60–67 %; «незадовільно» – менше 60 %. Відсутність роботи – 0 балів.

Критерії оцінювання індивідуального завдання (30 балів). Комплекс розробляється для фрагмента (2–3 теми) дисципліни психологічного спрямування, дотичної до теми дисертації, і може бути використаний під час асистентської педагогічної практики. Етап 1 (до 15 балів): результати навчання фрагмента, узгоджені з програмними результатами (до 5); план-конспект заняття з використанням активних методів (до 5); оцінна рубрика та 10 тестових завдань різних рівнів таксономії (до 5). Етап 2 (до 15 балів): сценарій заняття з інноваційною технологією (кейс, перевернутий клас, симуляція) (до 5); матеріали для дистанційного/змішаного формату в LMS (до 5); рефлексивний звіт за результатами мікровикладання з планом професійного розвитку (до 5).

Зведена шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)	Для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)	Для заліку
82–89	B	дуже добре	зараховано
75–81	C	добре	зараховано
68–74	D	задовільно	зараховано
60–67	E	достатньо	зараховано
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності. Викладання дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту» та нормативних документів Академії (https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/akademichna-dobrochesnist.html). Письмові роботи, аналітичні матеріали та презентації мають бути оригінальними, супроводжуватися коректними покликаннями на першоджерела й перевіркою на текстові збіги. Порушеннями академічної доброчесності вважаються академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Політика педагогічної етики та безпечного навчального середовища. Навчальна взаємодія ґрунтується на повазі, конфіденційності та конструктивності зворотного зв'язку; відеозаписи мікровикладання використовуються лише для навчального розбору в межах групи та видаляються після завершення курсу. Кейси зі студентської практики обговорюються в знеособленому вигляді. Під час моделювання складних ситуацій учасники не розкривають власного травматичного досвіду.

Політика щодо відвідування, дедлайнів і перескладання. Відвідування занять є обов'язковим; пропущені заняття відпрацьовуються у визначений викладачем спосіб. Обов'язковою умовою зарахування є участь у симуляційних завданнях курсу (або виконання рівноцінного індивідуального завдання в разі пропуску з поважних причин). Індивідуальні завдання виконуються у встановлені терміни; роботи, подані з порушенням дедлайну без поважних причин, можуть оцінюватися зі зниженням балів. Перескладання здійснюється у порядку, визначеному нормативними документами Академії. Для здобувачів заочної форми навчання обсяг аудиторних занять зменшено відповідно до навчального плану, а частина завдань виконується в межах самостійної роботи з поданням через систему дистанційного навчання Академії.

Політика щодо оскарження. Здобувач має право на вмотивоване оскарження результатів оцінювання у порядку, визначеному нормативними документами Академії, звернувшись до викладача, завідувача кафедри або гаранта освітньо-наукової програми.

Політика використання цифрових інструментів та інструментів штучного інтелекту. Використання генеративного штучного інтелекту є предметом вивчення курсу; його допускається застосовувати для генерування ідей, чернеток завдань і матеріалів за умови прозорого декларування та ретельної фахової перевірки. Розроблені за допомогою ШІ тестові завдання, кейси й рубрики здобувач перевіряє на фактичну правильність, відповідність результатам навчання та відсутність упереджень і несе за них відповідальність.

Політика сталого розвитку. Викладання дисципліни узгоджується із Цілями сталого розвитку ООН, насамперед із Ціллю 4 «Якісна освіта», Ціллю 5 «Гендерна рівність» і Ціллю 10

«Зменшення нерівності». Заохочуються інклюзивні, студентоцентровані та доступні практики викладання.

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

Навчально-методичне забезпечення дисципліни включає: силабус дисципліни; конспект (тексти) лекцій; методичні рекомендації до практичних (семінарських) занять; методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів; методичні рекомендації до навчально-методичного комплексу; шаблони (силабус, план-конспект заняття, рубрика, специфікація тесту, рефлексивний звіт); протокол взаємовідвідування; сценарії симуляційних завдань; банк завдань для модульних контрольних робіт; перелік питань до заліку (додаток 1).

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Biggs J., Tang C., Kennedy G. Teaching for Quality Learning at University. 5th ed. London : Open University Press, 2022.
2. Anderson L. W., Krathwohl D. R. (eds.) A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. New York : Longman, 2001.
3. Fry H., Ketteridge S., Marshall S. (eds.) A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education: Enhancing Academic Practice. 5th ed. London : Routledge, 2020.
4. Ambrose S. A., Bridges M. W., DiPietro M., Lovett M. C., Norman M. K. How Learning Works: Seven Research-Based Principles for Smart Teaching. San Francisco : Jossey-Bass, 2010.
5. Brookfield S. D. Becoming a Critically Reflective Teacher. 2nd ed. San Francisco : Jossey-Bass, 2017.
6. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2006.
7. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2011.
8. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII.

Додаткова література

1. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). Brussels, 2015.
2. American Psychological Association. APA Guidelines for the Undergraduate Psychology Major: Version 3.0. Washington, DC : APA, 2023.
3. Dunn D. S., Halonen J. S., Smith R. A. (eds.) Teaching Critical Thinking in Psychology: A Handbook of Best Practices. Malden : Wiley-Blackwell, 2008.
4. Freeman S., Eddy S. L., McDonough M. et al. Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics. Proceedings of the National Academy of Sciences. 2014. Vol. 111, No. 23. P. 8410–8415.
5. Mayer R. E. Multimedia Learning. 3rd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2020.
6. Carello J., Butler L. D. Practicing what we teach: Trauma-informed educational practice. Journal of Teaching in Social Work. 2015. Vol. 35, No. 3. P. 262–278.
7. Advance HE. Professional Standards Framework for Teaching and Supporting Learning in Higher Education (PSF 2023). York : Advance HE, 2023.
8. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт МАУП. URL: http://maup.com.ua
2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: https://naqa.gov.ua
3. European Higher Education Area. URL: https://ehea.info
4. Society for the Teaching of Psychology. URL: https://teachpsych.org
5. American Psychological Association – Education. URL: https://www.apa.org/ed
6. Advance HE. URL: https://www.advance-he.ac.uk
7. Moodle. URL: https://moodle.org

Додаток 1

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук
Кафедра психології

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти. Спеціальність 053 Психологія. ОНП «Психологія». Обов'язкова дисципліна (ОК10), 3 кредити ЄКТС / 90 год, IV семестр, підсумковий контроль – залік.

1. Методичні рекомендації до практичних (семінарських) занять

Практичні (семінарські) заняття (денна форма – 12 год., заочна форма – 6 год.) побудовані за принципом «викладач моделює – здобувач відпрацьовує – група рефлексує»: кожне заняття саме є прикладом застосування методу, що вивчається, а здобувачі послідовно розробляють власний навчально-методичний комплекс.

Порядок підготовки до заняття: опрацювати матеріали лекції та рекомендовані джерела (для тем, що вивчаються за технологією перевернутого класу, – матеріали в системі дистанційного навчання); підготувати відповідний елемент навчально-методичного комплексу; для мікровикладання – підготувати фрагмент заняття та матеріали.

Для здобувачів заочної форми проводяться три заняття по 2 год. (теми 3–4, теми 5–6, теми 7–8) з укрупненим розглядом питань; симуляції проводяться у скороченому форматі (зокрема онлайн), решта завдань виконується в межах самостійної роботи з поданням через систему дистанційного навчання Академії.

Семінар 1 (Теми 1–2, 2 год.). Вища освіта та проєктування освітнього компонента

Питання для обговорення:

1. Болонський процес і Європейський простір вищої освіти; ESG 2015.
2. Компетентнісний підхід; програмні та дисциплінарні результати навчання.
3. Роль і функції викладача-дослідника; академічна свобода і відповідальність.
4. Конструктивне узгодження: результати навчання – навчальна діяльність – оцінювання.

Практичні завдання:

1. Проаналізувати силабус дисципліни з психології на відповідність принципу конструктивного узгодження.
2. Сформулювати 4–5 результатів навчання для фрагмента власної дисципліни з використанням дієслів переглянутої таксономії Блума.
3. Скласти матрицю відповідності результатів навчання фрагмента програмним результатам ОП.

Семінар 2 (Тема 3, 2 год.). Методика проведення занять з психології

Питання для обговорення:

1. Лекція: види, структура, прийоми активізації аудиторії; когнітивне навантаження.
2. Семінарське та практичне заняття: методика підготовки та проведення.
3. Активні та інтерактивні методи: дискусія, мозковий штурм, «think–pair–share», джигсо.
4. Особливості викладання методів дослідження та статистики; подолання статистичної тривожності.

Практичні завдання:

1. Розробити план-конспект заняття (лекції або семінару) з активними методами.
2. Підготувати 10-хвилинний фрагмент заняття для мікровикладання.
3. Запропонувати три прийоми пояснення складного методологічного поняття.

Симуляційне завдання:

«Мікровикладання з відеорозбором». Див. розділ 3 «Симуляційні завдання» (Симуляція 1).

Семінар 3 (Тема 4, 2 год.). Оцінювання результатів навчання

Питання для обговорення:

1. Формувальне та підсумкове оцінювання; функції оцінювання.
2. Оцінні рубрики: аналітичні та цілісні.
3. Тестові завдання різних рівнів таксономії; специфікація тесту.
4. Ефективний зворотний зв'язок; академічна доброчесність в оцінюванні; оцінювання в умовах доступності ШІ.

Практичні завдання:

1. Розробити аналітичну рубрику для письмового завдання.
2. Скласти 10 тестових завдань різних рівнів таксономії та специфікацію.
3. Переробити завдання так, щоб зменшити можливість недоброчесного використання ШІ.

Симуляційне завдання:

«Модераційна нарада: калібрування оцінювання». Див. розділ 3 (Симуляція 2).

Семінар 4 (Теми 5–6, 2 год.). Інноваційні та цифрові технології навчання

Питання для обговорення:

1. Проблемне навчання та кейс-метод: розроблення кейсів з психології.
2. Перевернутий клас і навчання через дослідження.
3. Симуляційне навчання та гейміфікація: можливості та обмеження.
4. Дизайн онлайн-курсу в LMS; синхронне й асинхронне навчання; ШІ в освіті; навчання в умовах воєнних загроз.

Практичні завдання:

1. Розробити навчальний кейс з психології з питаннями та критеріями оцінювання.
2. Спроєктувати заняття за технологією перевернутого класу з матеріалами в LMS.
3. Розробити політику використання ШІ для власної дисципліни.

Семінар 5 (Тема 7, 2 год.). Психологія вищої школи

Питання для обговорення:

1. Андрагогічні засади навчання; навчальна мотивація студентів.
2. Психологічний клімат і комунікація викладача зі студентами.
3. Інклюзивне навчання та універсальний дизайн навчання.
4. Травмоінформоване викладання в умовах війни: принципи та практики.

Практичні завдання:

1. Проаналізувати кейс зниження мотивації студентів і запропонувати інтервенції.
2. Адаптувати план заняття відповідно до принципів універсального дизайну навчання.
3. Скласти пам'ятку викладача щодо травмоінформованої взаємодії зі студентами.

Симуляційне завдання:

«Складні ситуації в аудиторії». Див. розділ 3 (Симуляція 3).

Семінар 6 (Тема 8, 2 год.). Професійний розвиток викладача

Питання для обговорення:

1. Рефлексивна практика: моделі, щоденник викладача.
2. Взаємовідвідування, менторство, супервізія у викладанні.
3. Викладацьке портфоліо та рамки професійних стандартів.
4. Дослідження викладання та навчання (SoTL) як поле наукової діяльності.

Практичні завдання:

1. Підготувати рефлексивний звіт за результатами мікровикладання.
2. Скласти план професійного розвитку викладача на три роки.
3. Захистити навчально-методичний комплекс.

Симуляційне завдання:

«Експертиза освітнього компонента». Див. розділ 3 (Симуляція 4).

2. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів

Самостійна робота (денна форма – 54 год., заочна форма – 76 год.) передбачає опрацювання джерел, виконання практичних завдань, підготовку до симуляцій, виконання індивідуального завдання, підготовку до модульних контрольних робіт і заліку.

Тема	Зміст самостійної роботи	Год. (денна)	Год. (заочна)	Форма контролю
Тема 1	Опрацювання нормативних документів; аналіз силабусу.	7	9	Аналітична записка
Тема 2	Результати навчання фрагмента; матриця відповідності. Етап 1 НМК.	7	9	Результати навчання
Тема 3	План-конспект заняття; підготовка до мікровикладання. Етап 1.	7	10	План-конспект
Тема 4	Рубрика і тестові завдання; підготовка до модераційної наради. Етап 1.	7	10	Рубрика, тест
Тема 5	Навчальний кейс; сценарій заняття з інноваційною технологією. Етап 2.	6	9	Сценарій
Тема 6	Матеріали для LMS; політика використання ШІ. Етап 2.	6	9	Онлайн-модуль
Тема 7	Аналіз кейсів з психології вищої школи; підготовка до симуляції 3.	7	10	Пам'ятка
Тема 8	Рефлексивний звіт; план професійного розвитку; захист НМК. Етап 2.	7	10	Захист НМК
Разом		**54**	**76**	

3. Симуляційні завдання

Симуляції відтворюють ключові ситуації професійної діяльності викладача вищої школи: проведення заняття, узгодження оцінювання з колегами, реагування на складні ситуації в аудиторії та участь в експертизі якості освітнього компонента. Участь у симуляціях оцінюється до 20 балів за семестр (по 10 балів за модуль). Кожна симуляція завершується дебрифінгом: учасники аналізують ухвалені рішення, їх обґрунтованість і можливі альтернативи.

Симуляція 1. «Мікровикладання з відеорозбором» (Тема 3, змістовий модуль 1)

Мета: відпрацювати проведення фрагмента заняття та отримати структурований зворотний зв'язок.

Сценарій: кожен здобувач проводить 10-хвилинний фрагмент заняття з психології для «студентів» – колег, які отримують рольові картки (активний студент, пасивний студент, студент, що ставить складне запитання, студент із низькою мотивацією).

Ролі учасників: викладач, «студенти», спостерігач-методист, відеооператор.

Хід симуляції:

1. Проведення фрагмента з відеозаписом (10 хв).
2. Самоаналіз «викладача» (2 хв): що вдалося, що ні.
3. Зворотний зв'язок «студентів» і спостерігача за протоколом (структура, ясність, активізація, взаємодія, використання часу).
4. Перегляд ключових моментів відеозапису та визначення двох цілей для вдосконалення; дебрифінг.

Продукт: протокол спостереження та рефлексивний запис із цілями вдосконалення.

Критерії оцінювання: структура та ясність викладу; використання активних методів; взаємодія з аудиторією; якість самоаналізу.

Симуляція 2. «Модераційна нарада: калібрування оцінювання» (Тема 4, змістовий модуль 1)

Мета: сформувати вміння узгоджено й обґрунтовано оцінювати студентські роботи за рубрикою.

Сценарій: кафедра проводить модераційну нараду викладачів, які ведуть паралельні групи однієї дисципліни. Потрібно узгодити оцінювання трьох студентських есе (навчальні зразки різної якості, одне з ознаками недекларованого використання ШІ).

Ролі учасників: голова наради (гарант програми), викладачі-оцінювачі, представник студентського самоврядування (спостерігач), секретар.

Хід симуляції:

1. Індивідуальне оцінювання робіт за рубрикою.
2. Порівняння оцінок; обговорення розбіжностей з опорою на дескриптори рубрики.
3. Узгодження позиції щодо роботи з ознаками використання ШІ відповідно до політики доброчесності.
4. Уточнення формулювань рубрики; протокол наради; дебрифінг.

Продукт: узгоджені оцінки з коментарями та вдосконалена рубрика.

Критерії оцінювання: узгодженість з рубрикою; обґрунтованість оцінок; якість зворотного зв'язку студентам; дотримання процедур доброчесності.

Симуляція 3. «Складні ситуації в аудиторії» (Тема 7, змістовий модуль 2)

Мета: відпрацювати етичне, психологічно грамотне та травмоінформоване реагування викладача на складні ситуації.

Сценарій: мікрогрупи отримують сценарії: студент під час обговорення теми травми емоційно реагує й виходить з аудиторії; конфлікт між студентами щодо політичної теми; студент просить перенести дедлайн через втрату житла; під час онлайн-заняття лунає повітряна тривога; студент заперечує оцінку та звинувачує викладача в упередженості.

Ролі учасників: викладач, студент(и) за рольовими картками, спостерігач.

Хід симуляції:

1. Відтворення ситуації та реагування викладача (5–7 хв).
2. Зворотний зв'язок учасників і спостерігача.
3. Повторне програвання з альтернативною стратегією.
4. Узагальнення принципів реагування та маршрутів перенаправлення (психологічна служба, деканат); дебрифінг.

Продукт: алгоритм дій викладача для кожної ситуації.

Критерії оцінювання: дотримання принципів безпеки та поваги; доречність і етичність дій; урахування меж ролі викладача.

Симуляція 4. «Експертиза освітнього компонента» (Тема 8, змістовий модуль 2)

Мета: сформувати розуміння вимог до якості освітнього компонента та вміння аргументовано представляти власні методичні рішення.

Сценарій: експертна група під час акредитаційної експертизи освітньої програми проводить зустріч із викладачами. Кожен здобувач представляє свій навчально-методичний комплекс і відповідає на запитання щодо відповідності результатів навчання, методів, оцінювання, доброчесності та урахування думки студентів.

Ролі учасників: керівник експертної групи, експерт-академік, експерт-студент, викладач (здобувач), гарант програми.

Хід симуляції:

1. Викладач коротко представляє комплекс (3 хв).
2. Експерти ставлять запитання за критеріями якості освітньої програми.
3. Викладач обґрунтовує рішення з посиланням на документи та докази.
4. Експерти формулюють сильні сторони й рекомендації; дебрифінг.

Продукт: експертна картка з сильними сторонами та рекомендаціями; доопрацьований НМК.

Критерії оцінювання: узгодженість елементів комплексу; доказовість відповідей; готовність до вдосконалення.

4. Методичні рекомендації до індивідуального завдання

Навчально-методичний комплекс фрагмента дисципліни (НМК) є наскрізним індивідуальним завданням курсу. Він розробляється для 2–3 тем дисципліни психологічного спрямування, погоджується з науковим керівником і може бути використаний під час асистентської педагогічної практики (ОК12).

Рекомендований склад:

1. Результати навчання фрагмента та їх відповідність програмним результатам.
2. План-конспект заняття з активними методами.
3. Сценарій заняття з інноваційною технологією (кейс, перевернутий клас, симуляція).
4. Навчальний кейс або симуляційне завдання з критеріями оцінювання.
5. Оцінна рубрика та тест (10 завдань) зі специфікацією.
6. Матеріали онлайн-модуля в LMS.
7. Політика використання ШІ для фрагмента дисципліни.
8. Рефлексивний звіт за результатами мікровикладання та план професійного розвитку.

5. Банк завдань для модульних контрольних робіт

Модульна контрольна робота виконується у письмовій (тестовій) формі й охоплює матеріал відповідного змістового модуля. Кожен варіант формується з тестових завдань закритої форми, завдань на відповідність і відкритих (проблемних) завдань. Оцінювання – до 10 балів за кожну МКР.

Модульна контрольна робота 1 (змістовий модуль 1, теми 1–4)

Частина А. Тестові завдання закритої форми (оберіть одну правильну відповідь).

1. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) містять, зокрема, вимогу: а) обов'язкових іспитів; б) студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання; в) єдиного підручника; г) лекційної форми навчання.
2. Конструктивне узгодження (Дж. Біггс) означає: а) узгодження розкладу; б) відповідність результатів навчання, навчальної діяльності та оцінювання; в) узгодження з керівництвом; г) рівність годин лекцій і семінарів.
3. Результат навчання має бути сформульований: а) з позиції викладача; б) з позиції здобувача через спостережувані та вимірювані дії; в) як перелік тем; г) як мета кафедри.
4. Вищим рівнем переглянутої таксономії Блума є: а) розуміння; б) застосування; в) створення; г) запам'ятовування.
5. Дієслово «оцінювати» відповідає рівню таксономії: а) запам'ятовування; б) розуміння; в) оцінювання; г) застосування.
6. Прийом «think–pair–share» належить до: а) пасивних методів; б) активних методів навчання; в) методів контролю; г) дистанційних технологій.
7. Формувальне оцінювання спрямоване передусім на: а) виставлення підсумкової оцінки; б) підтримку навчання через зворотний зв'язок; в) рейтинг студентів; г) атестацію викладача.
8. Аналітична рубрика відрізняється від цілісної тим, що: а) не має критеріїв; б) оцінює кожен критерій окремо; в) використовується лише для тестів; г) не містить дескрипторів.
9. Ефективний зворотний зв'язок має бути: а) загальним і відкладеним; б) конкретним, своєчасним і спрямованим на вдосконалення; в) лише позитивним; г) лише числовим.
10. Когнітивне навантаження під час лекції доцільно зменшувати шляхом: а) збільшення тексту на слайдах; б) структурування матеріалу, поєднання вербального й візуального каналів без надлишковості; в) прискорення темпу; г) відмови від прикладів.

Частина Б. Завдання на відповідність.

1. Установіть відповідність між рівнем переглянутої таксономії Блума та дієсловом для формулювання результату навчання.

2. Установіть відповідність між формою заняття (лекція, семінар, практичне заняття, лабораторний практикум) та її основною дидактичною метою.

3. Установіть відповідність між видом оцінювання (діагностичне, формувальне, підсумкове) та його функцією.

Частина В. Відкриті (проблемні) завдання.

1. Сформулюйте три результати навчання для наведеної теми з психології на різних рівнях таксономії.

2. Проаналізуйте наведений фрагмент силабусу на відповідність принципу конструктивного узгодження.

3. Розробіть фрагмент аналітичної рубрики (три критерії, три рівні) для наведеного завдання.

Модульна контрольна робота 2 (змістовий модуль 2, теми 5–8)

Частина А. Тестові завдання закритої форми (оберіть одну правильну відповідь).

1. Перевернутий клас передбачає: а) проведення занять без викладача; б) опрацювання теоретичного матеріалу до заняття та використання аудиторного часу для активної роботи; в) лише онлайн-навчання; г) відмову від оцінювання.

2. Проблемне навчання (PBL) ґрунтується на: а) запам'ятовуванні фактів; б) розв'язанні студентами реалістичних проблем як основі навчання; в) лекціях; г) тестуванні.

3. Навчання через дослідження (research-based learning) передбачає: а) лише читання статей; б) залучення студентів до виконання дослідницьких завдань; в) написання рефератів; г) відвідування конференцій.

4. Асинхронне навчання – це: а) навчання в реальному часі; б) навчання, коли учасники працюють з матеріалами у зручний час; в) очне навчання; г) індивідуальні консультації.

5. Універсальний дизайн навчання передбачає: а) однаковий формат для всіх; б) множинні способи подання інформації, залучення та демонстрації результатів; в) окремі групи для студентів з інвалідністю; г) спрощення програми.

6. Андрагогіка вивчає: а) навчання дітей; б) навчання дорослих; в) історію освіти; г) управління освітою.

7. Травмоінформоване викладання ґрунтується на принципах: а) суворої дисципліни; б) безпеки, довіри, вибору, співпраці та розширення можливостей; в) уникання будь-яких складних тем; г) обов'язкового обговорення травматичного досвіду.

8. Рефлексивна практика викладача за С. Брукфілдом передбачає аналіз викладання через «лінзи»: а) лише власного досвіду; б) власної автобіографії, очей студентів, колег, теорії та досліджень; в) лише оцінок студентів; г) думки адміністрації.

9. SoTL (Scholarship of Teaching and Learning) – це: а) рейтинг викладачів; б) систематичне дослідження викладання та навчання з оприлюдненням результатів; в) підвищення кваліфікації; г) методичні вказівки.

10. Під час використання генеративного ШІ для створення тестових завдань викладач повинен насамперед: а) використовувати їх без змін; б) перевірити фактичну правильність, відповідність результатам навчання та відсутність упереджень; в) не повідомляти студентів; г) приписати авторство ШІ.

Частина Б. Завдання на відповідність.

1. Установіть відповідність між інноваційною технологією (кейс-метод, перевернутий клас, симуляційне навчання, гейміфікація) та її характеристикою.

2. Установіть відповідність між принципом травмоінформованого підходу та прикладом його реалізації у викладанні.

3. Установіть відповідність між інструментом професійного розвитку (взаємовідвідування, менторство, портфоліо, SoTL) та його призначенням.

Частина В. Відкриті (проблемні) завдання.

1. Спроєктуйте заняття з психології за технологією перевернутого класу.

2. Запропонуйте дії викладача в наведеній складній ситуації в аудиторії з обґрунтуванням.

3. Розробіть політику використання ШІ для наведеної дисципліни.

6. Перелік питань до заліку

Залік виставляється за результатами накопичення рейтингових балів упродовж семестру. Наведений перелік питань слугує орієнтиром для систематизації та самоперевірки знань, а також використовується під час складання заліку здобувачами, які не набрали необхідної кількості балів.

1. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес.
2. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості (ESG).
3. Нормативна база вищої освіти в Україні.
4. Компетентнісний підхід у вищій освіті.
5. Роль і функції викладача-дослідника.
6. Конструктивне узгодження.
7. Переглянута таксономія Блума.
8. Формулювання результатів навчання.
9. Силабус: структура та вимоги.
10. Лекція у вищій школі: види та методика.
11. Семінарське та практичне заняття: методика.
12. Активні та інтерактивні методи навчання.
13. Особливості викладання методів дослідження та статистики.
14. Когнітивне навантаження та мультимедійне навчання.
15. Формувальне та підсумкове оцінювання.
16. Оцінні рубрики.
17. Тестові завдання та специфікація тесту.
18. Зворотний зв'язок у навчанні.
19. Академічна доброчесність в оцінюванні.
20. Оцінювання в умовах доступності ШІ.
21. Проблемне навчання.
22. Кейс-метод.
23. Перевернутий клас.
24. Симуляційне навчання.
25. Гейміфікація.
26. Навчання через дослідження.
27. Змішане та дистанційне навчання.
28. Дизайн онлайн-курсу.
29. Штучний інтелект в освіті: можливості та ризики.
30. Навчання в умовах війни.
31. Андрагогічні засади навчання.
32. Навчальна мотивація студентів.
33. Психологічний клімат і комунікація в освітньому процесі.
34. Інклюзивне навчання та універсальний дизайн навчання.
35. Травмоінформоване викладання.
36. Рефлексивна практика викладача.
37. Взаємовідвідування та менторство.
38. Викладацьке портфоліо.
39. Дослідження викладання та навчання (SoTL).
40. Програма власного професійного розвитку як викладача.